Speech partijvoorzitter Van Velzen partijraad 15 juli 1989 in het Spant te Bussum

Algemeen

Vanmorgen hebben we het Program vastgesteld: "Verantwoord Voortbouwen", sociaal, solide en sober.

We hebben een lijst vastgesteld, een nieuwe ploeg staat in de startblokken. Een goed moment om even stil te staan om te kijken hoe we er voor staan als CDA. Laten we eerst eens kijken naar de Europese Verkiezingen.

Allereerst de Europese verkiezingen.

De resultaten van dé Europese verkiezingen zijn voor het CDA gunstig uitgevallen. We zijn op hetzelfde aantal zetels terug van 1979. Ook is onze campagne goed geweest. Zeer veel CDA'ers hebben zich actief ingezet tijdens de manifestaties, de canvasdagen terwijl op vele plaatsen muurkranten stonden en de CDA-affiches goed herkenbaar waren. Hulde aan onze mensen.

Toch geeft de uitslag van de Europese verkiezingen ons ook zorgen. De opkomst voor de Europese verkiezingen vertoont een dalende lijn. Er zijn in de afgelopen tijd een aauatal redenen gegeven waarom de Europese verkiezingen zo'n lage opkomst kenden. De genoemde redenen zijn onder meer:

Het Europees Parlement heeft te weinig bevoegdheden.

De partijen waren het teveel met elkaar eens en dus waren de politieke verschillen te gering.

Er zou een daling zijn van politieke participatie in de samenleving.

Het Europees Parlement spreekt niet tot verbeelding. Er wordt geen echt debat gevoerd in het Europees Parlement dat via de televisie in onze huiskamers wordt uitgezonden.

De afstand tussen het Europees Parlement en de kiezer is veel tè groots

Kortom, er wordt gesuggereerd dat er eigenlijk weinig te kiezen viel. Uit onderzoek dat gehouden is, bleek dat het grootste gedeelte van degenen die niet zijn gaan stemmen als reden op hebben gegeven "geen zin; geen tijd of vergeten". Deze redenen duiden in ieder geval erop dat'Europa nog onvoldoende leeft en dat het belang vauj Europa onvoldoende voor deze kiezers herkenbaar is geweest.

Positief is dat een negatieve beiuidering van de Europese Gemeenschap thans niet meer werkt. De kiezer is positiever geworden ten opzichte van de Eviropese eenwording. De anti-Europa campagne van Mevrouw Thatcher heeft niet gewerkt. Hetzelfde kcui gezégd worden van de Deense anti-Europa partij.

Maar er is méér.

Ook de Europese Verkiezingen tonen aan dat in Europa het bewustzijn met betrekking tot de milieu-vraagstukken groeiende is. Het betekent dat de grote Europese partijen zich meer moeten concentreren op de totstandkoming van samenhangend Europees beleid inzake het milieu. Oe opkomst van extreem rechtse partijen in sommige landen betekent dat onze lijn om meer aandacht te besteden aan de grote steden juist is. Met name in grote steden zijn er spanningen tussen etnische minderheden aan de ene kant en vergelijkbare kansarme groepen aan de andere kant.
De oplossing daarvan ligt primair in het vergroten van kansen op scholing, huisvesting en werk. Voor deze groepen en het bevorderen van hun integratie in de samenleving. De Europese Verkiezingen tonen ons nog een aantal andere consequenties. Het CDA zal door moeten gaan om Europa dichter bij de burger te brengen. Dat betekent dat wij onderwerpen in de komende jaren moeten behandelen die de concrete problematiek van Europa voor het voetlicht brengen. Ik denk hier bijvoorbeeld aam een thema zoals het het akkoord van Schengen, dat wil zeggen de gevolgen van het wegvallen van de grenzen tussen de Benelux, Frankrijk en Duitsland.
Een tweede gevolg is dat het CDA ook in zijn partijbladen in de komende jaren intensief door zal moeten gaan met een informatiecampagne. Deze lijn die wij begonnen zijn voorafgaand aan de Europese Verkiezingen vraagt een vervolg.
Een derde gevolg is dat de Euregio in ons partij werk een grotere rol moet gaan vervullen. Dat betekent bijvoorbeeld meer aandacht aan problemen waar Euregio's mee zitten, terwijl op dat niveau er ook meer gezamenlijke activiteiten opgezet kunnen worden met de christendemocratische zuster-partijen aan weerszijde van de grens.
Vierde kenmerk zal zijn een veranderende beeldvorming van Europa. Europa is nog teveel een economische eenheid, iets voor de ondernemers. We zullen onderwerpen aan de orde moeten stellen die de burger direct raakt, zodat hij of zij overtuigd wordt van' het belang van Europa. Uiteraard zullen er ook gevolgtrekkingen gemaakt moeten worden met betrekking tot de relatie tussen onze Nederlandse en de collega Euro-parlementariërs. Ook is het van groot belang dat het CDA en de Europese Volkspartij hechter met elkaar gaan samenwerken. Ook óp dat vlak zullen zeer binnenkort voorstellen bekend worden gemaakt. De Nederlandse regering heeft enige miljoenen uitgetrokken inzake de informatievoorzieningen rondom de recente Europese

Verkiezingen. Het is van belang dat de regering tesamen met de politieke partijen een grondige evaluatie maakt over de doelmatigheid van de ingezette middelen. De afgelopen campagne leert dat in ieder geval politieke partijen in staat zijn gebleken om kiezers te mobiliseren. Zij zijn ook
de belangrijkste kanalen tot politieke participatie te komen. Dit zijn belangrijke elementen.

Dames en heren.

Politieke partijen wormen een belangrijk onderdeel van de democratie. Zij zijn kanalen waarlangs meningsvorming over politieke onderwerpen geschiedt. Zij zijn middelen voor vergroting van politieke bewustwording en participatie. Zij vormen tevens een tegenwicht tegen de grote ambtelijke advies-en wetenschappelijke instellingen die op A-politieke wijze adviseren. De toerusting van de politieke partijen in Nederland is bedroevend als we dat vergelijken met de landen om ons heen.

Ik hoop dat we eindelijk de moed zullen hebben om tijdens de nieuwe kabinetsperiode te bezien inhoeverre de financiering van de politieke partijen op een structurele leest kan worden geschoeid. We kunnen ook te zuinig met onze democratie omgaan..

Zo is het toch niet aanvaardbaar dat de jongeren-organisatie van het CDA namelijk het CDJA bijvoorbeeld 1/20 aan subsidie krijgt van wat de FNV-Jongerenorganisatie van het ministerie van WVC ontvangt terwijl de ledenaantallen nauwelijks verschillen. Is enige verschuiving van middelen niet voor de handliggend? Democratie is niet gratis, maar het is de moeite waard.

Partij in de laren '80 en '90

Nu, aan het einde van de jaren 80 is er reden voor een korte terugblik met betrekking tot onze partij.

Integenstelling tot wat pessimisten verwachtten is het CDA springlevend. Het CDA is tot stand gekomen in een periode van toenemende ontkerkelijking. De verwachting in de jaren zeventig dat christelijke politiek geen lang leven beschoren zou zijn, is niet uitgekomen. Integendeel zou je kunnen zeggen. Er wordt volop gesproken over "socialisme op sterk water", "het socialisme in spagaat in Europa" en over "de dood van het communisme". Er wordt gesproken over het feit dat liberalisme over haar hoogtepunt heen zou zijn. Na een korte opflikkering is het licht van het sociaal-liberalisme gedoofd en wordt de lijn van het conservatieve-liberalisme van Wiegel nu doorgezet door Joris Voorhoeve.

Het CDA heeft in de jaren '80 de fusie goed doorstaan en een eigen profiel opgebouwd. Het is een erkende stabiele factor geworden in de Nederlandse politiek. De eenheid in het CDA is versterkt en de partij straalt zelf vertrouwen uit.
Ook in de 40 grote steden in ons land is het CDA duidelijk in opmars. Wie de cijfers vergelijkt over de jaren '82 tot en met '89 ziet daarin in het algemeen genomen een groei voor het CDA.
De partij is in de laatste paar jaren zeer actief geweest met discussies over belangrijke maatschappelijke vraagstukken. Terugkijkend op de jaren '80 mogen we zeker tevreden zijn. Maar succes in de jaren '80 veronderstelt helemaal niet dat wij succes zullen hebben in de jaren '90. We zullen als CDA daar keihard aan moeten werken. Het experiment om op een brede wijze de voorbereiding van het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen te doen, zullen we herhalen.
We zullen over belangrijke onderwerpen die in de samenleving spelen partij-discussies blijven voeren. Ik wil hier een drietal voorbeelden geven.
Ten eerste, de vraag hoe wij de integratie van minderheden in onze samenleving kunnen bevorderen; ten tweede hoe we de politieke pluriformiteit in Midden-Europa verder kunnen stimuleren en kunnen bijdragen aan vergroting van welvaart in deze. En ten derde, hoe de veelvoorkomende criminaliteit beter kan worden aangepakt. Voor vrede, stabiliteit en welzijn in Europa is een constructieve ontwikkeling van veelzijdige contacten van West- en Midden Europa van wezenlijk belang. Het hoort ook tot onze verantwoordelijkheid als christen-democraten om de op democratisering gerichte ontwikkelingen in Midden- en Oost Europa positief tegemoet te treden. Zo hebben wij als CDA en ook in EVP-verband recentelijk bezoeken gebracht aan onder meer Hongarije. Met voldoening kan ik u zeggen dat daar op 30 september a.s. een vitale christen-democratische partij zal worden heropgericht. Ik ben voornemens met een kleine delegatie daarbij aanwezig te zijn om onze vrienden ginds onze solidariteit te bewijzen. Ik hoop dat de partijraad met mij dit in de geest van ons beleid en ons programma vindt.
Daarnaast zullen we ook onderwerpen aan de orde stellen die zich vooral richten op de Europese dimensie; ik sprak daar reeds over. In de relatie kiezer - gekozene gaat het dan veel meer om persoonlijke benaderingen; het opzoeken van de kiezer en het organiseren van bijeenkomsten waar politiek niet altijd de hoofdmoot vormt, maar ook andere activiteiten plaatsvinden. In de partij hebben we het laatste jaar ons gericht op de

vergroting van onze herkenbaarheid. We hebben ervoor gepleit dat we de wijk ingaan, spreekuren houden, kiezers meer betrekken bij het werk van de partij. Deze activiteiten zullen we in de jaren '90 met kracht moeten voortzetten.
Tenslotte, de partij is ook een maatschappelijke beweging. Als wij spreken over de verantwoordelijke samenleving hebben we het vaak over onze eigen mensen die actief zijn in het ouderenwerk, welzijnswerk, in het onderwijs, in de cultuur, de recreatie, de sport als vrijwilliger. Anderen zijn weer kerkelijk actief en bedrijven vandaar uit diaconie of zetten zich in voor de ontwikkelingssamenwerking, vrede en veiligheid of het behoud van het milieu. Het CDA is daardoor niet alleen een politieke maar ook een maatschappelijke beweging die met deze vertakkingen ook goed kan en moet luisteren naar datgene dat leeft in de samenleving.

Ook dat is van groot belang voor een verdere ontwikkeling van de koers van de partij. De partij heeft dus ook een agenda voor de toekomst. Er wacht nog veel op ons. ons past ook dankbaarheid voor het vele werk dat onze vrijwilligers in de afgelopen tijd voor de partij hebben verricht.
Dames en heren.
Verkiezingstijd betekent vooral verkiezingsstrijd en campagnevoering.
Ik zou de komende campagne willen karakteriseren als een "gelede campagne". Alle geledingen van het CDA zetten zich samen in voor een goed verkiezingsresultaat. Het is een campagne voor Tweede Kamerleden, maar niet alleen door Tweede Kamerleden. Ook voor Raads- en Statenleden, Eerste Kamerleden en Euro-parlementariërs ligt er een belangrijke taak.
Vanaf 21 augustus zullen wij ons tijdens de campagne-aktiedagen en werkbezoeken met alle "schakels" van onze beweging aan de kiezers presenteren.
Onze campagnevoerders zijn daarvoor tot op vandaag hard aan de slag. Samen gaan wij ten aanval. Samen zullen wij slagen. Tussen 21 augustus en 6 september liggen er veertien belangrijke campagnedagen die van u en van ons een totale inzet vragen.
Een campagne ook dicht bij de mensen
Wij presenteren ons program, onze ploeg met onze lijsttrekker en ons beleid naar de kiezer toe. Als volkspartij in het hart van de samenleving. Zichtbaarheid en herkenbaarheid zijn daarbij belangrijke steekwoorden. Vanaf 21 augustus beweegt er

zich een groene golf door ons land. Affiches, muurkranten, stickers.... zijn de getuigen van de CDA-boodschap.
Ik roep u op: wees actief, doe mee en voeg u in die groene golf.
Bezoek onze manifestaties. Doe mee aan de werkbezoeken. Zet canvasacties op touw. Zet zo'n fraaie muurkraint neer. Deel affiches uit. En roep uw omgeving op Lubbers groen licht te geven, wij hebben als beweging in de jaren tachtig belangrijk werk verzet. De vruchten daarvan worden steeds meer zichtbaar. Wij willen dat karwei ook in de komende jaren voortzetten- Terwille van het CDA, maar vooral ook terwille van een bloeiend land.
Laten we ons daarvoor samen sterk maken.
En verder verantwoord voortbouwen.
Verder met ons aansprekende gedachtengoed.
Verder met onze zittende en nieuwe kamerleden.
Verder met onze minister-president.
Verder met Lubbers.
Als we zo samen de schouders eronder zetten. En er nog een extra schepje bovenop doen.
Dan weet ik het zeker. We halen weer 54 zetels.

Dan treedt ook Hans Huibers straks door de poorten van het Binnenhof, en wie weet nog meer.
De Europese verkiezingen waren één goede generale. Na een goede generale, knokken voor een flitsende finale.
Ik reken op u.